

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้อิทธิพลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นการทำงานร่วมกันของคณะครูในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาตามทักษะและคุณลักษณะ 5 ด้านของโรงเรียนสุจริต คือ ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย คือ 1) สภาพและปัญหาในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้อิทธิพลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร 2) แนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้อิทธิพลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร 3) ผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้อิทธิพลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร ซึ่งผลการวิจัยเป็นดังนี้

ผลการดำเนินการในวงรอบที่ 1

1. สภาพและปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต
โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย

1. ศึกษาสภาพ ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต
โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง โดยดำเนินการ
ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพและปัญหาในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้
โมเดลโรงเรียนสุจริต มีเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2558 และรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน
บ้านโพรงงาม ประจำปีการศึกษา 2557 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1 แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2555 – 2558 โรงเรียน
บ้านโพรงงาม (2555, หน้า 34) ได้กำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยมที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย
และมีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับคุณลักษณะของโมเดลโรงเรียนสุจริต 4 ประการ ได้แก่
ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ ค่าเป้าหมายตัวชี้วัด
ปีการศึกษา 2557 เท่ากับร้อยละ 93.00 และปี 2558 ร้อยละ 95.00 ซึ่งจากการประเมินการ
ดำเนินงานมีผลการประเมินอยู่ในระดับดี ร้อยละ 82 (โรงเรียนบ้านโพรงงาม, 2557, หน้า 14)
และกลยุทธ์ที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหา
ได้อย่างมีสติสมเหตุผล ค่าเป้าหมายตัวชี้วัดปีการศึกษา 2557 เท่ากับร้อยละ 80.00 และปี 2558
ร้อยละ 85.00 โรงเรียนมีผลการประเมินในระดับดี ร้อยละ 75 ซึ่งยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่
กำหนดไว้ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.2 แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2557 โรงเรียนได้กำหนด
แนวทางในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย มีทักษะ
กระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียงและมีจิตสาธารณะ เพื่อให้นักเรียนเกิด
ความรู้ความเข้าใจ ระบุคุณค่าแห่งความดี

เกิดความรู้แยกแยะความดี ความชั่ว มีความภาคภูมิใจในการทำ ความดี ปลูกฝังค่านิยมต่อต้าน การทุจริต และสร้างเครือข่ายองค์กร ชุมชนแห่งการป้องกันการทุจริต โดยกำหนดกิจกรรม เสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ได้แก่ อบรมธรรมะวันศุกร์สุดสัปดาห์ กิจกรรมการออมทรัพย์ กิจกรรมประชาธิปไตย กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ได้แก่ กิจกรรมจัดนิทรรศการผลงานนักเรียน กิจกรรมการสอนแบบโครงงาน

1.1.3 รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนบ้านโพรงงาม มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีผลการประเมินคุณภาพระดับดีมาก (2557, หน้า 87 - 88) มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ มีผลการประเมินคุณภาพระดับดี (2557, หน้า 91-91) และจุดที่ควร พัฒนา คือ พัฒนาการนำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง การแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ การสรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และการตัดสินใจ แก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ และควรส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืน จนเป็นนิสัยประจำตัว มีจิตสำนึกที่ดีในการอยู่ร่วมกับสังคมและใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข ควรกำหนดแผนการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมที่ชัดเจน ครอบคลุม สามารถปฏิบัติได้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายมากยิ่งขึ้น (โรงเรียนบ้านโพรงงาม, 2557, หน้า 117 - 118)

จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพื่อ เสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร สรุปผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. สภาพเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียน สุจริต พบว่า โรงเรียนได้มีการกำหนดเป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ กิจกรรม/โครงการในการเสริมสร้าง คุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่การดำเนินกิจกรรมยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ และขาดความต่อเนื่อง

2. ปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียน สุจริต พบว่า ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนอยู่ในระดับน้อย นักเรียนบางคนขาดทักษะ กระบวนการคิด คุณธรรมด้านระเบียบวินัย ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านจิต สาธารณะยังไม่สามารถปลูกฝังให้นักเรียนเกิดลักษณะนิสัยอย่างยั่งยืนได้

1.2 การสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน คีศึกษานิเทศก์ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งมีประเด็นคำถามเนื้อหาเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงามภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต ผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นรายด้าน ดังนี้

1.2.1 สภาพการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม

1.2.1.1 ด้านทักษะกระบวนการคิด พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนตามปกติ กิจกรรมการเรียนการสอนไม่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ไม่ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่ห้องเรียนอย่างจริงจัง การสอนเน้นเนื้อหาให้นักเรียนท่องจำ มากกว่าการสืบค้นหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การประเมินความรู้ส่วนมากใช้แบบทดสอบวัดผลระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ ส่วนแบบทดสอบที่วัดในระดับการนำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่ามีจำนวนน้อย ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามปกติ คือครูเป็นผู้บอกความรู้ให้นักเรียน กิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการคติน้อย กิจกรรมการเรียนรู้ไม่หลากหลายเท่าที่ควร แบบทดสอบที่ใช้วัดผลส่วนใหญ่เป็นข้อสอบที่ถามในระดับความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ...”

(วิรัตน์ บรรจง. สัมภาษณ์, 2558)

1.2.1.2 ด้านมีวินัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็นญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งแก่ชราและมีฐานะยากจน ร่างกายไม่แข็งแรง บางครั้งไม่สามารถดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง บางครอบครัวเลี้ยงบุตรหลานแบบตามใจมากเกินไป ไม่กำหนดภาระงานให้นักเรียนรับผิดชอบ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...พ่อ แม่ นักเรียนส่วนใหญ่ไปรับจ้างทำงานที่ต่างจังหวัด ส่งเงินมาให้ปู่ย่าตายายเป็นคนเลี้ยงดูหลาน ส่วนใหญ่จะเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เพราะแก่ชรามากแล้ว ปล่อยให้ไปเล่นกับเพื่อนๆ หรือไม่ก็ดูโทรทัศน์เป็นส่วนใหญ่ ...”

(ทองฝ้าย สุขรี. สัมภาษณ์, 2558)

1.2.1.3 ด้านซื่อสัตย์สุจริต พบว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น บันทึความดี ยกย่องชื่นชมผู้ที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ เช่น เก็บสิ่งของหายได้แล้วนำมาแจ้งคุณครู แต่การดำเนินการยังขาดความต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ทางโรงเรียนได้จัดทำระเบียบของสถานศึกษาเพื่อกำกับ ดูแล และแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งเป็นไปตามกฎระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ที่เน้นการจัด กิจกรรม คุณธรรมนำความรู้ แต่การดำเนินกิจกรรมยังขาดความต่อเนื่อง...”

(ปานไทย ภูถื่นแก้ว. สัมภาษณ์, 2558)

1.2.1.4 ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า ครอบครัวของนักเรียนส่วนมาก ไม่มีเงินออม และนักเรียนไม่มีการออมเงินในโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับเงินจากผู้ปกครอง เป็นรายวันแล้วนำมาซื้อขนมรับประทานในแต่ละวันจนหมด ขาดการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...ครอบครัวส่วนใหญ่หาเข้ากินค่า รายได้ไม่แน่นอน ค่าใช้จ่าย ต่างๆ สูง ไม่มีเงินพอเหลือเก็บ เอาเงินให้นักเรียนมาโรงเรียนก็ซื้อจนหมด ไม่เหลือเลย...”

(สุทิน คนหาญ, สัมภาษณ์, 2558)

1.2.1.5 ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ กับการจัดกิจกรรมในส่วนของกิจกรรมทางศาสนาหรือการบริจาคและทำบุญแต่การรักษาสมบัติ ส่วนรวมยังต้องได้รับการพัฒนา นักเรียนส่วนมากทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมตามคำสั่ง ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...นักเรียนชอบไปวัดเพื่อทำบุญตักบาตรกับผู้ปกครองในวันสำคัญ ต่างๆ และให้ร่วมมือในการบริจาคต่างๆ เป็นอย่างดี ...”

(อุษณีย์ คนขยัน, สัมภาษณ์, 2558)

“...ถ้าคุณครูไม่เรียกหรือบอกให้ปิดน้ำ เก็บขยะ นักเรียนจะไม่ทำ ไม่สนใจ กิจกรรมต่างๆ เพื่อส่วนรวมครูต้องคอยบอกนักเรียนจึงทำ ถ้าไม่บอกก็ไม่ทำ นักเรียนไม่ ช่วยกันรักษาสาธารณสมบัติต่างๆ ของโรงเรียนเท่าที่ควร ...”

(ปิ่นแก้ว วัจคะฮาด, สัมภาษณ์, 2558)

1.2.2 ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนของโรงเรียนบ้านโพรงงาม

1.2.2.1 ด้านทักษะกระบวนการคิด พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะ กระบวนการคิด ไม่สามารถสรุปความรู้เองไม่ได้ ขาดทักษะในการสืบค้นความรู้แล้วมีการอ้างอิง มีความสามารถในด้านการแปลความ ตีความต่ำ ขาดทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่คำตอบที่ต้องการได้ อธิบายพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติได้ไม่สมเหตุสมผล ขาดทักษะ ในจำแนกประเภทโดยกำหนดเกณฑ์เองได้ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...เมื่อครูให้ศึกษาค้นคว้างาน นักเรียนมักจะถามว่าทำอะไร
หามาจากที่ไหน จุดเอาตรงไหนบ้าง นักเรียนไม่สามารถเลือกเอาข้อมูลที่ต้องการออกมาได้ด้วย
ตนเอง นักเรียนจะรอลอกคำตอบจากครู ถ้าให้ทำเองจะทำได้ช้ามากหรือไม่ทำเลย หรือทำมาส่ง
แบบผิดๆ เมื่อครูแนะนำเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง นักเรียนบางคนก็ไม่สนใจที่จะแก้ไขงาน...”

(วุฒิชัย ไตรยวงศ์, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนส่วนมากจะรอลอกคำตอบจากครูหรือเพื่อน เวลาให้
แสดงความคิดเห็นนักเรียนทั้งชั้นจะพูดคล้ายๆ กัน ไม่ค่อยกล้าแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายและ
แปลกใหม่ ถ้านักเรียนคนไหนตอบผิด ก็มักจะโดนเพื่อนล้อ เยาะเย้ย นักเรียนจึงกลัวที่จะตอบผิด
จึงตอบตามเพื่อนเพราะไม่อยากเสียหน้า...”

(เจติยะ รัชอินทร์, สัมภาษณ์, 2558)

1.2.2.2 ด้านวินัย พบว่า นักเรียนบางคนยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ
ของทางโรงเรียน แต่งกายไม่ถูกระเบียบ ไม่เรียบร้อย สกปรก พูดจาไม่สุภาพ ไม่ตั้งใจเรียน
ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทิ้งขยะในบริเวณโรงเรียนจนทำให้โรงเรียนสกปรก
ไม่เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังเมื่อซื้อของหรือรับประทานอาหาร ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...นักเรียนหลายคนแต่งกายไม่เรียบร้อย เช่น นักเรียนชายไม่ใส่เสื้อ
เข้าข้างในกางเกง ไม่สวมรองเท้า ถุงเท้า ใส่รองเท้านักเรียนเหยียบส้นรองเท้า เป็นต้น บางคน
แต่งกายมอมแมม สกปรกไม่เรียบร้อย ไม่ยอมอาบน้ำมาโรงเรียน...”

(มณฑิตา เพ็งพันธ์, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนบางพูดไม่เพราะ ใช้คำพูดไม่เหมาะสม บางครั้งตะโกน
ด่ากันลามปามถึงผู้ปกครอง จนเป็นเหตุให้ชกต่อยกัน...”

(ไพรี ปัญญาบุตร, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนส่วนใหญ่ทิ้งขยะไม่ถูกที่ ไม่ทิ้งลงในถังขยะที่ทางโรงเรียน
เตรียมไว้ให้ ทำให้โรงเรียนสกปรก ไม่น่าดู เหวทำความสะอาดประจำวันของแต่ละชั้นไม่มาทำเวร
ขาดความรับผิดชอบ...”

(สุรัตน์ สมวงศ์, สัมภาษณ์, 2558)

1.2.2.3 ด้านชื่อเสียง สุจริต พบว่า นักเรียนบางคนยังไม่ปฏิบัติตามกฎ
กติกาสังคม ฝ่าฝืนระเบียบแนวปฏิบัติ เห็นแก่ตัวและไม่ยอมช่วยเหลือผู้อื่น ชอบกลั่นแกล้ง
ผู้อื่น ไม่รับผิดชอบต่อทรัพย์สินสมบัติของทางโรงเรียน ชอบพูดโกหก ไม่ยอมรับผิดเมื่อตนเองทำผิด
หาข้ออ้างเพื่อให้พ้นตัว นักเรียนบางคนยืมสิ่งของของเพื่อนแล้วไม่ยอมคืน ดังตัวอย่าง
การสัมภาษณ์ ดังนี้

“...เมื่อนักเรียนทำความผิดจะไม่กล้ายอมรับผิด รีบบอกปฏิเสธทันที และหาข้ออ้างเข้าข้างตนเอง เช่น ห้องเรียนสกปรก ครูถามว่าทำความสะอาดห้องหรือยัง นักเรียนจะบอกว่าทำแล้ว แต่เพื่อนคนนั้นไม่ทำ หรือเพื่อนคนนี้เข้ามาทำให้ห้องสกปรก ทั้งๆ ที่ตนเอง ยังไม่ได้ทำเลย นักเรียนบางคนยืมของแล้วไม่ยอมคืน บางที่ยืมแล้วก็ทำลาย ไม่รับผิดชอบหามาคืน พอเพื่อนถามก็ทำหน้าตาเฉย...”

(ศศิธร ภูลันแก้ว, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนชายบางคนชอบแกล้งเพื่อนหรือน้องที่อ่อนแอกว่า ชอบใช้กำลังขู่ขี้ขี้ เรียกรับเงินจากน้องเป็นค่าคุ้มครอง ชอบใช้น้องๆ ให้ทำกิจกรรมต่างๆ แทนตนเอง เช่น การนำเศษขยะไปทิ้ง การเข้าแถวซื้ออาหาร...”

(เจติยะ รัชอินทร์, สัมภาษณ์, 2558)

1.2.2.4 ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า นักเรียนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ชื้อของที่ ไม่จำเป็น ไม่แบ่งเงินไว้สำหรับการออม ไม่ถนอมใช้สิ่งของอุปกรณ์การเรียน บางครั้งทะเลาะชกต่อย กันโดยไม่มีเหตุผลสมควร ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ ดังนี้

“...นักเรียนได้เงินมาโรงเรียนทุกวัน และใช้จ่ายเงินไม่เป็น ประโยชน์มักจะนำเงินที่ได้มาซื้อขนม น้ำหวาน น้ำอัดลม ของเล่นจนหมดทุกวัน ไม่มีเหลือที่จะ เก็บไว้ออม...”

(ศศิธร ภูลันแก้ว, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนชอบฉีกสมุดมาขีดเขียนเล่น หรือพับเล่นแล้วทิ้ง เกลื่อนกลาด บางคนโยนกระเป๋านักเรียนโดยไม่สนใจเก็บให้เรียบร้อย ไม่ดูแลรักษาโต๊ะเก้าอี้...”

(อุษณีย์ คนขยัน, สัมภาษณ์, 2558)

1.2.2.5 ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนบางคนไม่มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความไม่เต็มใจ ต้องให้ครูเป็นผู้บอกก่อนจึงค่อยให้ความช่วยเหลือ เมื่อทำ กิจกรรมใดๆ เพื่อส่วนรวมมักจะถามถึงสิ่งของตนแทน ขาดความเสียสละเพื่อส่วนรวม ดังตัวอย่าง การสัมภาษณ์ ดังนี้

“...นักเรียนบางคนเมื่อเห็นครูถือสิ่งของมาเต็มมือ จะทำเป็นมอง ไม่เห็นหรือรีบหลบเพราะกลัวถูกครูใช้ ถ้าครูไม่เรียกจะไม่มีใครมาช่วยเลย ต้องรอให้ครูเรียกก่อน ไม่เข้ามาช่วยเพราะความเต็มใจ...”

(อุษณีย์ คนขยัน, สัมภาษณ์, 2558)

“...วันหยุดเสาร์และอาทิตย์นักเรียนชอบดูโทรทัศน์ ไม่ค่อยช่วยทำงานบ้าน ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองบอกก็จะแสดงความก้าวร้าว ไม่พอใจ และพูดจาไม่ดี มีข้อแม้ว่าถ้าช่วยงานบ้านจะต้องได้สิ่งตอบแทน เช่น ขอเงินแลกกับการทำงาน หรือต้องได้สิ่งนั้นสิ่งนี้เป็นสิ่งแลกเปลี่ยน...”

(ปิยะ สุพรรณ, สัมภาษณ์, 2558)

1.3 การกำหนดประเด็นที่ต้องการเสริมสร้างคุณธรรม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เอกสาร จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียนให้ที่ประชุมทราบ เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2558 เวลา 15.00 - 17.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านโพรงงาม เพื่อชี้แจงสภาพ ปัญหาและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ซึ่งเป็นที่มาของการทำวิจัยในครั้งนี้ คณะครูในที่ประชุมร่วมกันเสนอแนวทางเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน โดยการพัฒนากิจกรรม 2 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำโครงการและแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม ส่วนการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนนั้น ดำเนินงานเสริมสร้างทักษะและคุณลักษณะ 5 ด้าน ประกอบด้วย ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ และกิจกรรมที่ 2 การนิเทศติดตามผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม โดยแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบโครงการ คณะกรรมการดำเนินงานและคณะกรรมการนิเทศติดตาม

1.4 วางแผนกำหนดกิจกรรม โดยประชุมคณะครูในโรงเรียนทุกคน เพื่อวางแผนพัฒนากิจกรรมและกำหนดแนวทางเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2558 เวลา 15.00 - 17.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านโพรงงาม ซึ่งที่ประชุมได้วางแผนพัฒนากิจกรรม โดยการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ดำเนินการวันที่ 11 - 12 มิถุนายน 2558 เพื่อให้ทราบถึงปัญญา ทักษะและคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ตามโมเดลโรงเรียนสุจริต ประกอบด้วย ทักษะกระบวนการคิด มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียง และมีจิตสาธารณะ และหลักการเขียนโครงการ การนิเทศติดตามผล การรายงานผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมนิเทศติดตามจะเริ่มไปพร้อมๆ กับการดำเนินกิจกรรมพัฒนากิจกรรมและการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน โดยคณะครูได้กำหนดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนไว้ 7 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมละครโรงเล็ก กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมโรงเรียนนำอยู่ กิจกรรมคนดีศรีโพรงงาม กิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และกิจกรรมจิตอาสา โดยกำหนดให้นักเรียนของโรงเรียนบ้านโพรงงามทุกคนร่วมทุกกิจกรรม โดยแสดงความเชื่อมโยงระหว่างโมเดล

1.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้จัดทำโครงการ การอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 เขียนโครงการ และเสนอขออนุมัติโครงการการอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม ตามลำดับขั้น

1.2.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม

1.2.3 ประสานงานกับวิทยากร บุคลากร และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.4 ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการตามกำหนดการ ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงกำหนดการ การอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต

วัน/เดือน/ปี	เวลา	กิจกรรมการดำเนินการ
11 มิถุนายน 2558	07.30 – 08.30 น.	- ลงทะเบียน
	08.30 – 09.00 น.	- พิธีเปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ
	09.00 – 10.30 น.	- ปฏิญญา ทักษะและคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต วิทยากร (นายวิรัตน์ บรรจง)
	10.30 – 10.50 น.	- พักรับประทานอาหารว่าง
	10.50 – 12.00 น.	- การเขียนแผนเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ตามโมเดลโรงเรียนสุจริต วิทยากร (นายวิรัตน์ บรรจง)
	12.00 – 13.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน
	13.00 – 14.30 น.	- ผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม นักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต
	14.30 – 14.50 น.	- พักรับประทานอาหารว่าง
	14.50 – 16.30 น.	- ผู้ร่วมวิจัยร่วมกันเขียนแผนเสริมสร้างคุณธรรม นักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต

ตาราง 5 (ต่อ)

วัน/เดือน/ปี	เวลา	กิจกรรมการดำเนินการ
12 มิถุนายน 2558	08.30 – 10.30 น.	- หลักการการนิเทศติดตามผล วิทยากร (นายวิรัตน์ บรรจง)
	10.30 – 10.50 น.	- พักรับประทานอาหารว่าง
	10.50 – 12.00 น.	- การรายงานผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน วิทยากร (นายวิรัตน์ บรรจง)
	12.00 – 13.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน
	13.00 – 14.30 น.	- การรายงานผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน วิทยากร (นายวิรัตน์ บรรจง)
	14.30 – 14.50 น.	- พักรับประทานอาหารว่าง
	14.50 – 16.30 น.	- ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พิธีปิดมอบเกียรติบัตร

การเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโนนงาม ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ ใช้งบประมาณจากเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เวลาในการอบรม 2 วัน คือ ระหว่างวันที่ 11 – 12 มิถุนายน 2558 ณ ห้องประชุมโรงเรียนบ้านโนนงาม มีผู้เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ ครึ่งนี้ จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย 1 คน ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 8 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนและวิทยากรให้ความรู้ คือ นายวิรัตน์ บรรจง ศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต ดำเนินการดังนี้

1. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการวันแรก คือ วันที่ 11 มิถุนายน 2558 เริ่มตั้งแต่เวลา 07.30 น. ถึงเวลา 16.30 น. ภาคเช้าวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ปณิธาน ทักษะและคุณลักษณะของโรงเรียนสุจริต วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต หลักการเขียนแผนเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ผู้ร่วมวิจัยร่วมกัน กำหนดกิจกรรมและเขียนแผนเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต และเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ซักถามปัญหาข้อสงสัย

2. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการวันที่สอง คือวันที่ 12 มิถุนายน 2558 เริ่มตั้งแต่เวลา 08.30 น. ถึงเวลา 16.30 น. ภาคเช้า หลักการการนิเทศติดตามผล การรายงานผลการ

เสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ชักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นพิธีเปิดมอบเกียรติบัตรและปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ

1.2 การนิเทศติดตาม เป็นการนิเทศแบบให้คำชี้แนะเพื่อเพิ่มศักยภาพ

ผู้ร่วมวิจัยให้สามารถจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โดยมีการวางแผนที่จะนิเทศการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน มีขั้นตอนหลักสำคัญอยู่ 3 ขั้นตอนตามแนวทางของสำนักทดสอบทางการศึกษา (2553, หน้า 2 - 10) ประกอบด้วย

1) การเตรียมการก่อนการให้คำชี้แนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ครูสามารถเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องในสภาวะแวดล้อมต่างๆ และสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรค โดยทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นผู้นิเทศการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม 2) การดำเนินการให้คำชี้แนะเป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศช่วยให้ครูนำความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่ หรือที่ได้รับจากการอบรมเชิงปฏิบัติการไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามศักยภาพหรือความสามารถของครูแต่ละคนทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด เช่น การสังเกตการจัดกิจกรรม พิจารณาผลของพฤติกรรมนักเรียนร่วมกับครูซึ่งเป็นการเสริมสร้างในบริบทการทำงานในสถานศึกษา และ 3) การสรุปผลการนิเทศติดตาม เป็นการสรุปผลการนิเทศ เพื่อให้ได้หลักการสำคัญมาปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดกิจกรรมต่อไป มีการวางแผนที่จะกลับมานิเทศอีกครั้ง

2. การเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต

โรงเรียนบ้านโพรงงาม คณะครูได้กำหนดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนไว้ 7 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมละครโรงเล็ก กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมโรงเรียนน่าอยู่ กิจกรรมคนดีศรีโพรงงาม กิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และกิจกรรมจิตอาสา แต่ละกิจกรรมดำเนินการ ดังนี้

2.1 กิจกรรมละครโรงเล็ก เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการสอดแทรกข้อคิดคติธรรม ตามจุดเน้นของโรงเรียนสุจริต แฝงเข้าไปในเรื่อง จะทำให้ผู้ฟังซึมซับไปโดยไม่รู้ตัว ทั้งยังสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้ฟัง ผู้ฟังให้มีจินตนาการไปตามเรื่องที่ฟัง การเล่านิทานจึงเป็นกิจกรรมที่เด็กๆ ชื่นชอบมาก เป็นการกระตุ้นเร้าให้เด็กตระหนักถึงความสำคัญของความสุจริต มีวินัย มีความพอเพียงและมีจิตสาธารณะ โดยกำหนดให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกชุมนุมกิจกรรมละครโรงเล็ก จำนวน 25 คน เป็นผู้วางแผนดำเนินกิจกรรมตัดสินใจเลือกนิทานเรื่องใดเรื่องหนึ่งกำหนดโครงเรื่อง และแนวคิดที่ได้จากการเล่าเรื่อง ทำฉาก หุ่นมือและโรงละคร แล้วนำมาแสดงให้นักเรียนทั้งโรงเรียนได้ชมที่ห้องประชุมโรงเรียนบ้านโพรงงาม ในเวลาคาบชุมนุม 2 สัปดาห์ต่อหนึ่งครั้ง

2.2 กิจกรรมปลูกผักสวนครัว เป็นกิจกรรมที่น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาดำเนินงานเพื่อปลูกฝังความพอเพียง รู้จักพึ่งตนเอง มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ และเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน โดยการให้นักเรียนทุกคนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปลูกผักสวนครัวต่างๆ เช่น พริก มะเขือ ต้นโหระพา ข่า มะนาว เป็นต้น และดูแล รับผิดชอบผักที่ปลูกให้เจริญงอกงามและนำไปรับประทานได้ กำหนดพื้นที่สำหรับปลูกผัก 3 แห่ง ได้แก่ ระดับชั้นอนุบาล 1 – 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ปลูกผักบริเวณหลังอาคาร 88 ปี หลวงตาซี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 ปลูกผักบริเวณหลังอาคาร ป 017 โดยกำหนดให้นักเรียนดูแลต้นพืชคนละ 2 ต้น

2.3 กิจกรรมโรงเรียนน่าอยู่ เป็นกิจกรรมเสริมสร้างความมีวินัยและ จิตสาธารณะสร้างจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด ในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของ โรงเรียน โดยทางโรงเรียนได้จัดเขตพื้นที่รับผิดชอบให้นักเรียนแต่ละห้อง ร่วมกันดูแลทำความสะอาด และจัดตกแต่งพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายนั้นให้สะอาด ร่มรื่นสวยงาม โดยเริ่มทำกิจกรรมใน ตอนเช้าเมื่อนักเรียนมาถึงโรงเรียน เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำอาคารเรียน โรงอาหาร และบริเวณ โรงเรียนให้มีความสะอาด ปรับปรุงดูแลห้องเรียนให้สะอาดมีบรรยากาศน่าดู น่าอยู่ น่าเรียน โดยให้กรรมการนักเรียนตรวจสอบ กำกับ ดูแลบริเวณต่างๆ และรายงานผลการตรวจความ สะอาด และติดตาม แก้ไข ปรับปรุง โดยเริ่มทำกิจกรรมในตอนเช้า เมื่อครูที่ปรึกษาและนักเรียนมาถึง โรงเรียน เวลาประมาณ 07.45 – 08.10 น. ของทุกวัน ดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบทำความสะอาดและจัดตกแต่งพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม

นักเรียน ระดับชั้น	บริเวณพื้นที่ที่รับผิดชอบ	ครูที่ปรึกษา
ชั้นอนุบาล 1	อาคารอนุบาล สนามเด็กเล่น	นางศศิธร ภูลันแก้ว
ชั้นอนุบาล 2	อาคารอนุบาล สนามเด็กเล่น	นางปิ่นแก้ว วิงคะฮาด
ชั้น ป. 1	อาคาร 88 ปีหลวงตาซี และลานอเนกประสงค์	นางสาวอุษณีย์ คนขยัน
ชั้น ป. 2	สนามตะกร้อ สนามทางเดินถึงป้ายโรงเรียน	นายเจติยะ รัชอินทร์
ชั้น ป. 3	โรงอาหาร และอาคาร ป 017	นางมณฑิตา เพ็งพันธ์
ชั้น ป. 4	อาคารห้องสมุด ถนนทางเดินถึงประตูโรงเรียน	นายไพรี ปัญญาบุตร
ชั้น ป. 5	สนามฟุตบอล สนามวอลเลย์บอล บริเวณหน้าเสาธง	นายไมตรี สุวรรณไตรย์
ชั้น ป. 6	อาคาร 80 ปีหลวงตาซี ถนนหน้าโรงเรียน	นายวุฒิชัย ไตรยวงศ์

2.4 กิจกรรมคนดีศรีโพรงาม เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ สุจริต รู้จักควบคุมตนเอง เห็นถึงความสำคัญของการทำความดี และมีความต้องการที่จะแสดง พฤติกรรมที่ดีงามต่อตนเองและสังคม โดยนักเรียนทุกคนจะบันทึกความดีที่ตนกระทำในแต่ละวัน เช่น เก็บสิ่งของได้แล้วนำส่งครู แต่งกายเรียบร้อยตลอดทั้งวัน ช่วยเหลืองานโรงเรียนโดยไม่มี ใครบอกให้ทำ เขียนบันทึกลงในสมุดบันทึกความดีเป็นรายบุคคล ต้องให้สมาชิกในแต่ละ ห้องเรียนรับรองความดีทุกวันในช่วงสัปดาห์สุดท้ายก่อนเลิกเรียน และให้ครูประจำชั้นรับรองอีกครั้ง ทุกสิ้นเดือนให้นักเรียนส่งสมุดบันทึกความดีให้กับคุณครูประจำชั้นเพื่อคัดเลือกนักเรียนที่มีความ ประพฤติดี โดดเด่น รับรางวัลคนดีศรีโพรงามหน้าเสาธงจากผู้อำนวยการโรงเรียน

2.5 กิจกรรมเด็กดีมีวินัย เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียน เกี่ยวกับความ สุขภาพ ความสะอาดและควมมีระเบียบวินัย โดยมีการกำหนดการแต่งกายมาโรงเรียนของ นักเรียนในแต่ละวันของสัปดาห์ดังนี้ วันจันทร์สวมชุดนักเรียน วันอังคารสวมชุดนักเรียน วันพุธสวมชุดกิจกรรมที่นักเรียนเป็นสมาชิก เช่น กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมยุวกาชาด วันพฤหัสบดี สวมเสื้อผ้าพื้นเมือง วันศุกร์สวมชุดนักเรียน สำหรับวันที่สวมชุดนักเรียนเรียนวิชาพลศึกษาทาง โรงเรียนอนุญาตให้นักเรียนแต่งชุดเรียนพลศึกษาจากบ้าน ซึ่งจะต้องเป็นชุดตามแบบที่โรงเรียน กำหนด เดินแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยทางโรงเรียนกำหนดให้นักเรียนแต่ละห้องเดินเป็นแถว เมื่อเดินแถวเข้าห้องเรียน เข้าแถวรับประทานอาหารกลางวันที่โรงอาหาร และเข้าแถวเดินกลับ บ้าน โดยมอบหมายให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ละคุ่มในหมู่บ้านกำกับ ดูแล

2.6 กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว เป็นกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการคิด ทักษะการ จำแนก เปรียบเทียบ แยกแยะ การคิดเชิงเหตุผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยแบ่งกลุ่มให้นักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 กลุ่มละ 2 - 3 คน หาข่าวเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน วิเคราะห์ข่าว คอร์รัปชันและหาวิธีป้องกัน โดยให้คุณครูประจำชั้นดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษา ให้แต่ละกลุ่มอ่าน ข่าวคอร์รัปชัน โดยใช้เวลา ประมาณ 10 นาที นักเรียนคนอื่นๆ ช่วยกันระดมความคิด วิเคราะห์ ข่าว และหาวิธีป้องกันโดยใช้นำเสนอหน้าเสาธงในตอนเช้าทุกวัน

2.7 กิจกรรมจิตอาสา เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียน เป็นบุคคลที่มีน้ำใจ มีความกตัญญูรู้คุณของครูอาจารย์ ไม่ประพฤตินั้นแก่ตัว รักใคร่ปรองดองกันในหมู่เพื่อน นักเรียนส่งเสริมเพื่อนในทางที่ถูกต้อง มีความเสียสละ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อกิจกรรม ทางสังคม ส่งผลให้นักเรียนมีจิตที่คอยสร้างสรรค์ คิดในทางที่ดี ไม่ทำลายบุคคล สังคม วัฒนธรรม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมุ่งที่จะทำในสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยไม่มีผู้ใด บังคับ ทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ทุกวันพุธ และวันสำคัญทางศาสนาหรืองาน

บุญของหมู่บ้านจะนำนักเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชน เช่น ทำความสะอาดวัด ถนน ภายในหมู่บ้าน ร่วมบริจาคทำบุญตามกำลังศรัทธา เป็นต้น

3. ผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้อิมเดลโรงเรียนสุจริต

โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ในขั้นนี้เป็นการสังเกตการณ์ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้อิมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม และคณะกรรมการนิเทศติดตาม ซึ่งการนิเทศติดตามจะปฏิบัติไปพร้อมกับการดำเนินกิจกรรม เสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ผลการสังเกตการณ์ มีดังนี้

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้อิมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพรงงาม ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของครูผู้ร่วมวิจัยในการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ ปรากฏผลการสังเกตดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลการสังเกตพฤติกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการของครูในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้อิมเดลโรงเรียนสุจริตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านโพรงงาม

ที่	พฤติกรรมของครู	การปฏิบัติ			
		ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
		จำนวนคน	ร้อยละ	จำนวนคน	ร้อยละ
1	มาถึงสถานที่อบรมก่อนเวลา	7	77.78	2	22.22
2	การเตรียมเอกสารสำหรับการเข้าอบรม	9	100	0	0
3	เข้ารับการอบรมตรงเวลา	7	77.78	2	22.22
4	มีความสนใจขณะอบรม	8	88.89	1	11.11
5	ซักถามและแสดงความคิดเห็น	6	66.67	3	33.33
6	มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม	8	88.89	1	11.11
7	มีการจดบันทึก	9	100	0	0
8	ไม่หลบเลี่ยงออกนอกห้องอบรม	9	100	0	0
9	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม	9	100	0	0
10	เลิกอบรมตรงเวลา	9	100	0	0
	รวม		90.00		10.00

จากตาราง 7 พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนงาม ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 90.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากการปฏิบัติมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การเตรียมเอกสารสำหรับการเข้าอบรม มีการจดบันทึก ไม่หลบเลี่ยงออกนอกห้องอบรม มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม เลิกอบรมตรงเวลา มีความสนใจขณะอบรม มีความกระตือรือร้น ในการร่วมกิจกรรม มาถึงสถานที่อบรมก่อนเวลา เข้ารับการอบรมตรงเวลา ซักถามและแสดงความคิดเห็น

2. จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโนนงาม ในการดำเนินงานกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน 7 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมละครโรงเล็ก กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมโรงเรียนน่าอยู่ กิจกรรมคนดีศรีโพธิ์งาม กิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และกิจกรรมจิตอาสา ซึ่งหลังจากการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนเกิดความเปลี่ยนแปลงในด้านพฤติกรรมที่ดีขึ้น แสดงถึงการมีคุณธรรมของนักเรียนตามจุดเน้นของโรงเรียนสุจริต ดังนี้

2.1 ด้านทักษะกระบวนการคิด พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดเพิ่มมากขึ้น มีความสามารถในด้านการสังเกต การจัดกลุ่ม การเปรียบเทียบ การจำแนก การรวบรวมข้อมูล การเชื่อมโยง การตั้งคำถาม การให้เหตุผล การแปลความ การตีความ การสรุปอ้างอิงและการนำความรู้ไปใช้ โดยเห็นได้จากการร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมละครโรงเล็ก กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว ซึ่งต้องควรได้รับการพัฒนาให้มากขึ้นเนื่องจากมีเวลาไม่มาก ทำให้นักเรียนขาดความรอบคอบก่อนการนำเสนอ หรือมีเวลาเตรียมตัวน้อยเกินไปทำให้การนำเสนอไม่ราบรื่น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนสามารถทำงานเป็นทีม รู้จักแบ่งงานกันทำ ร่วมกันคิดวางแผน เลือกนิทานด้วยตนเอง มีเหตุผลสมควรในการเลือกนิทานแต่ละเรื่อง วิเคราะห์ตัวละครในนิทาน และถ่ายทอดผ่านตัวละครหุ่นได้ รู้จักแยกแยะถูกผิด ชั่วดีแต่การแสดงละครโรงเล็กยังไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียนควรจะมีเวลาวางแผนในการทำกิจกรรมมากกว่านี้ และซ้อมก่อนวันแสดงจริงหลายๆ รอบ...”

(อุษณีย์ คนขยัน, สัมภาษณ์, 2558)

“...กิจกรรมวิเคราะห์ข่าวตอนเช้า สังเกตได้ว่าตอนแรกๆ นักเรียนไม่ค่อยมีความมั่นใจในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ แต่เมื่อผ่านการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง นักเรียนสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข่าวหน้าเสาธงได้ดีขึ้น นักเรียนคนอื่นๆ ก็กล้าแสดงความคิดเห็นทั้ง

ที่คล้อยตามและไม่เห็นด้วยมากขึ้น นักเรียนควรได้ฝึกการวิเคราะห์ข่าวให้ละเอียดและตรงประเด็นมากขึ้น เพราะบางครั้งนำเสนอข่าวไม่ตรงประเด็นหรือวิเคราะห์ผิดบ้าง ครูต้องตรวจสอบการวิเคราะห์ก่อนการนำเสนอหน้าเสาธง...”

(วุฒิชัย ไตรยวงศ์, สัมภาษณ์, 2558)

2.2 ด้านมีวินัย พบว่า นักเรียนพัฒนาด้านความมีระเบียบวินัยมากขึ้น

แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน โดยมอบหมายให้นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการนักเรียน ช่วยตรวจสอบสภาพและเครื่องแต่งกาย และทำการบันทึกลงในสมุดตรวจสอบสภาพและเครื่องแต่งกาย และชมเชยยกย่องนักเรียนที่แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ทั้งขณะลงในที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้ บริเวณโรงเรียนสะอาดมากยิ่งขึ้น นักเรียนมาโรงเรียนแต่เช้าและรับผิดชอบทำความสะอาดบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบได้ดี โรงเรียนมีความสะอาด น่าอยู่ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...ก่อนนี้นักเรียนทั้งชาย หญิง นุ่งผ้า ไม่เป็นที่ บริเวณโรงเรียนสกปรกมาก เมื่อครูบอกก็จะเก็บบ้างแล้วก็ทิ้งใหม่ เก็บไม่หมดสักที เมื่อมีการแบ่งหน้าที่บริเวณรับผิดชอบให้กับนักเรียนแล้ว นักเรียนรับผิดชอบดีขึ้น หมดระวังในการทิ้งขยะมากขึ้น เพราะถ้าเผลอไปทิ้งบริเวณรับผิดชอบของชั้นอื่นหรือชั้นที่ตนเองรับผิดชอบก็ตาม ก็จะถูกเพื่อนว่าเป็นคนทำสกปรก...”

(เจติยะ รัชอินทร์, สัมภาษณ์, 2558)

“...เมื่อมีการกำหนดการแต่งกายที่ชัดเจนของแต่ละวัน และแจ้งให้นักเรียนรับทราบ และครูทุกคนก็แต่งตัวตามที่โรงเรียนกำหนดเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน นักเรียนก็สามารถแต่งกายได้ถูกต้องตามที่โรงเรียนกำหนด ถ้านักเรียนคนใดแต่งกายไม่ถูกต้อง เช่น ไม่ใส่ชุดลูกเสือ ยุวกาชาดในวันพุธ นักเรียนจะรู้สึกแปลกแยก ไม่เหมือนคนอื่น ดังนั้นนักเรียนจะพยายามแต่งกายให้เหมือนกับเพื่อน และแต่งกายให้ถูกต้องทุกๆ วัน...”

(มณฑิตา เฟ็งพันธ์, สัมภาษณ์, 2558)

2.3 ด้านซื่อสัตย์สุจริต พบว่า นักเรียนพัฒนาความซื่อสัตย์สุจริตมากขึ้น

นักเรียนเก็บสิ่งของที่หล่นหายได้จะนำมาแจ้งให้คุณครูทราบ เพื่อประกาศหาเจ้าของ และจะมีการบันทึกความดีต่างๆ ที่นักเรียนได้กระทำในแต่ละวัน โดยให้นักเรียนคนอื่นๆ รับรองความดีว่าเป็นจริงเสียก่อนจึงจะบันทึก และยกย่องชมเชยผู้ที่กระทำดี มอบรางวัลให้กับคนดีศรีโพรงาม ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...กิจกรรมคนดีศรีโพรงามเป็นกิจกรรมที่ดีมาก เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และใฝ่ทำดี นักเรียนพยายามที่จะแสดงพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี ไม่เป็นที่ต้องการ ...”

(ไพรี ปัญญาบุตร, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนมีความซื่อสัตย์มากขึ้น ไม่ค่อยลอกการบ้านเพื่อนมาส่งครู ไม่มีปัญหาหลักขโมยในห้องเรียน เมื่อทำผิดก็รู้จักรับผิดชอบมากขึ้น เช่น เล่นหยอกล้อกันจนทำให้กระจกห้องน้ำแตก นักเรียนก็ยอมรับ บอกให้ผู้ปกครองทราบ และยอมรับผิดขอปรับค่ากระจกมาแทน ไม่โยนความผิดให้คนอื่น รับผิดขอการกระทำของตนเองมากขึ้น...”

(วุฒิชัย ไตรยวงศ์, สัมภาษณ์, 2558)

2.4 ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า นักเรียนอยู่อย่างพอเพียงมากขึ้น นักเรียนรู้จักแบ่งเงินค่าขนมสำหรับเก็บออมเงิน ไม่ซื้อขนมกินทั้งหมด รู้จักเลือกซื้อของที่มีประโยชน์และจำเป็นมากขึ้น รู้จักใช้สิ่งของอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ใช้สมุด ดินสอ อุปกรณ์การเรียนอย่างทะนุถนอม และฝึกปลูกผักตามฤดูกาลเพื่อนำไปรับประทาน นักเรียนช่วยกันดูแลรักษาสาธารณสมบัติมากยิ่งขึ้น หวงแหนสิ่งของของโรงเรียนมากขึ้น ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนไม่ขอเงินซื้อขนมเพิ่มหลังเลิกเรียน รู้จักแบ่งเงินไว้เก็บออมกับคุณครูบ้าง สมุดเรียนเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น ไม่ยั้บยี้ ฉีกขาด และเขียนจนหมดบรรทัดก่อนขึ้นหน้าใหม่ รู้สึกดีใจที่ลูกหลานรู้จักประหยัด และช่วยเหลือครอบครัวมากขึ้น...”

(ปิยะ สุพรรณ, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนช่วยกันดูแลรักษาโต๊ะ เก้าอี้ ของใช้ส่วนรวมอื่นๆ ให้อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้ ถ้าสิ่งใดชำรุดซ่อมแซมก็จะแจ้งคุณครูเพื่อนำไปซ่อมแซมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ และดูแลรักษาแปลงผักที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ผักเติบโตสวยงามนำมารับประทานได้...”

(เจติยะ รัชอินทร์, สัมภาษณ์, 2558)

2.5 ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนพยายามที่จะหาโอกาสทำความดีในทุกครั้งที่มีโอกาส เช่น ช่วยทำความสะอาดเขตรับผิดชอบ บริเวณโรงเรียนอื่นๆ ห้องสมุด ห้องน้ำ บริจาคทรัพย์เพื่อร่วมทำบุญในงานบุญต่างๆ ช่วยครูถือของ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้

“...หลายครั้งที่ทางโรงเรียนขอความร่วมมือกับนักเรียนและผู้ปกครอง เป็นต้นว่า การบริจาคทรัพย์ทำบุญผ้าป่า กฐิน หรือร่วมบริจาคอื่นๆ นักเรียนและผู้ปกครองก็จะให้ความร่วมมือทุกครั้งตามกำลังศรัทธา ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีเพราะแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีน้ำใจรู้จักการให้ และช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตนเอง...”

(ปิ่นแก้ว วัจคะฮาด, สัมภาษณ์, 2558)

“...เมื่อเห็นคุณครูถือกระเป๋าหรือสิ่งของพะรุงพะรัง นักเรียนจะรีบเสนอตัวในการช่วยเหลือสิ่งของให้กับครู ไม่ต้องรอให้ครูเรียกบอกเหมือนเมื่อก่อน มีความเต็มใจที่ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน จะเห็นว่านักเรียนมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น...”

(ศศิธร ภูถันแก้ว, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนส่วนมากเมื่อเก็บสิ่งของได้จะนำมาแจ้งครูเวรทุกวัน หลังจากนั้นครูเวรจะประกาศหาเจ้าของหน้าเสาธงก่อนเข้าเรียน นักเรียนก็แสดงความยินดีสำหรับผู้ทำความดีด้วยการปรบมือให้และบันทึกการทำความดีไว้ในสมุดบันทึกความดีของโรงเรียน...”

(อุษณีย์ คนขยัน, สัมภาษณ์, 2558)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 24 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ชั้นละ 3 คน จำแนกตามการประเมินความประพฤติของนักเรียนที่มีปัญหามากจำนวน 1 คน มีปัญหาระดับปานกลางจำนวน 1 คน และมีปัญหาระดับน้อย จำนวน 1 คน เพื่อแสดงถึงพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงเมื่ออยู่ที่บ้านโดยปราศจากอิทธิพลของครูผู้จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม ปรากฏผลดังนี้

3.1 ด้านทักษะกระบวนการคิด โรงเรียนบ้านโพนงามได้ใช้กิจกรรมละครโรงเรียน และกิจกรรมวิเคราะห์ข่าว เป็นกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านทักษะการคิด ผลจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนด้านทักษะกระบวนการคิด ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านโพนงาม ด้านทักษะกระบวนการคิด

พฤติกรรม	ค่าสถิติ (N = 24)		การแปลความ
	\bar{x}	S.D.	
ด้านทักษะกระบวนการคิด			
1. แยกแยะพฤติกรรมที่ดี/ไม่ดีที่พบเห็นรอบตัว	4.14	0.35	มาก
2. ยกตัวอย่างบุคคลที่ทำดีในโรงเรียนหรือชุมชน และอธิบายความดีที่ปรากฏ	3.45	0.51	ปานกลาง
3. วิเคราะห์ประโยชน์ โทษที่ตนเอง โรงเรียน จะได้รับจากการปฏิบัติ/ไม่ปฏิบัติ พฤติกรรมที่ดีและไม่ดีได้อย่างสมเหตุสมผล	3.64	0.49	มาก
4. กล่าวปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง	3.68	0.48	มาก
5. ตัดสินใจปฏิบัติ /ไม่ปฏิบัติ โดยยึดมั่นในความถูกต้อง	3.59	0.50	มาก
รวม	3.70	0.25	มาก

จากตาราง 8 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม ด้านทักษะกระบวนการคิด พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นข้อ 2 ยกตัวอย่างบุคคลที่ทำดีในโรงเรียนหรือชุมชน และอธิบายความดีที่ปรากฏ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 ด้านมีวินัย โรงเรียนบ้านโพรงงามได้ใช้กิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมโรงเรียนน่าอยู่ และกิจกรรมคนดีศรีโพรงงาม ในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ผลจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนด้านมีวินัย ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม ด้านมีวินัย

พฤติกรรม	ค่าสถิติ (N = 24)		การแปลความ
	\bar{x}	S.D.	
ด้านมีวินัย			
1. จัดเก็บสิ่งของเป็นที่เป็นทาง	4.27	0.46	มาก
2. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน/เหมาะสมตามกาลเทศะ	4.36	0.49	มาก
3. เข้าแถวซื้ออาหารหรือห้องน้ำสาธารณะ	4.27	0.46	มาก
4. ทิ้งขยะในที่ที่จัดเตรียมไว้	4.32	0.48	มาก
5. ทำกิจวัตรของตนตามเวลา	4.32	0.48	มาก
6. ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด	4.50	0.51	มาก
7. ทำตามกฎระเบียบของห้องเรียน/ครอบครัว	4.55	0.51	มากที่สุด
8. ไปโรงเรียนทันเวลาหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่นัดหมาย	4.55	0.51	มากที่สุด
รวม	4.39	0.12	มาก

จากตาราง 9 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม ด้านมีวินัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ เรียงตามลำดับคือ ข้อ 7 ทำตามกฎระเบียบของห้องเรียน/ครอบครัว และข้อ 8 ไปโรงเรียนทันเวลาหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่นัดหมาย ส่วนข้ออื่นๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3.3 ด้านชื่อเสียงสุจริต โรงเรียนบ้านโพนงามได้ใช้กิจกรรมคนดีศรีโพนงาม ในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ผลจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนด้านชื่อเสียงสุจริต ปรากฏผล ดังตาราง 10

ตาราง 10 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ด้านชื่อเสียงสุจริต

พฤติกรรม	ค่าสถิติ (N = 24)		การแปลความ
	\bar{x}	S.D.	
ด้านชื่อเสียงสุจริต			
1. ยืมสิ่งของผู้อื่น แล้วส่งคืน	4.36	0.49	มาก
2. พูดความจริง	4.45	0.51	มาก
3. ไม่เอาของคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต	4.27	0.46	มาก
4. ไม่หาผลประโยชน์ในทางที่ผิด	4.41	0.50	มาก
5. เป็นผู้รักษาสัญญาต่อผู้อื่นเสมอ	4.18	0.39	มาก
รวม	4.33	0.22	มาก

จากตาราง 10 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ด้านชื่อเสียงสุจริต พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

3.4 ด้านอยู่อย่างพอเพียง โรงเรียนบ้านโพนงามได้ใช้กิจกรรมปลูกผักสวนครัวในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ผลจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนด้านอยู่อย่างพอเพียง ปรากฏผล ดังตาราง 11

ตาราง 11 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ด้านอยู่อย่างพอเพียง

พฤติกรรม	ค่าสถิติ (N = 24)		การแปลความ
	\bar{x}	S.D.	
ด้านอยู่อย่างพอเพียง			
19. ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของ เครื่องใช้ อย่างประหยัด คู้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี	4.45	0.51	มาก
20. ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คู้มค่าและ เก็บรักษาดูแลอย่างดี	4.45	0.51	มาก
21. ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบมีเหตุผล	4.32	0.48	มาก
22. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และไม่ ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	4.36	0.49	มาก
23. วางแผนการเรียน การทำงานและการใช้ ชีวิตประจำวันบนพื้นฐานของความรู้ข้อมูลข่าวสาร	4.36	0.49	มาก
24. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม และ สภาพแวดล้อมยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข	4.36	0.49	มาก
รวม	4.39	0.20	มาก

จากตาราง 11 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ

3.5 ด้านมีจิตสาธารณะ โรงเรียนบ้านโพนงามได้ใช้กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมโรงเรียนนำอยู่ และกิจกรรมคนดีศรีโพนงาม ในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ผลจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อพฤติกรรมของนักเรียนด้านมีจิตสาธารณะ ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน
โรงเรียนบ้านโพนงาม ด้านมีจิตสาธารณะ

พฤติกรรม	ค่าสถิติ (N = 24)		การแปลความ
	\bar{x}	<i>S.D.</i>	
ด้านมีจิตสาธารณะ			
1. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ	4.45	0.51	มาก
2. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน	4.50	0.51	มาก
3. แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้อื่น	4.55	0.51	มากที่สุด
4. ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ	4.50	0.51	มาก
5. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	4.32	0.48	มาก
6. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ	4.32	0.48	มาก
รวม	4.44	0.24	มาก

จากตาราง 12 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ข้อ 3 แบ่งปันสิ่งของ ทรัพย์สิน และช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้อื่น ส่วนข้ออื่นๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน
โรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ปรากฏผลดัง
ตาราง 13

ตาราง 13 สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน
โรงเรียนบ้านโพนงาม

พฤติกรรม	ค่าสถิติ (N = 24)		การแปลความ
	\bar{x}	S.D.	
ด้านทักษะกระบวนการคิด	3.70	0.25	มาก
ด้านมีวินัย	4.39	0.12	มาก
ด้านซื่อสัตย์สุจริต	4.33	0.22	มาก
ด้านอยู่อย่างพอเพียง	4.39	0.20	มาก
ด้านมีจิตสาธารณะ	4.44	0.24	มาก
รวม	4.28	0.10	มาก

จากตาราง 13 ผลการความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของ
นักเรียนโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า โดยภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีระดับความพึง
พอใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากด้านที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน
มีจิตสาธารณะ ด้านมีวินัย ด้านอยู่อย่างพอเพียง ด้านซื่อสัตย์สุจริต และด้านทักษะกระบวนการคิด

ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

สภาพและปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริตของ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า

1. สภาพการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

1.1 ด้านทักษะกระบวนการคิด พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนตามปกติ
กิจกรรมการเรียนการสอนไม่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน
ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ไม่ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่อะไรอย่างจริงจัง

การสอนเน้นเนื้อหาให้นักเรียนท่องจำ มากกว่าการสืบค้นหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การประเมินความรู้ส่วนมากใช้แบบทดสอบวัดผลระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ ส่วนแบบทดสอบที่วัดในระดับการนำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่ามีจำนวนน้อย

1.2 ด้านมีวินัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง ที่เป็นญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งแก่ชราและมีฐานะยากจน ร่างกายไม่แข็งแรง บางครั้งไม่สามารถดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง บางครอบครัวเลี้ยงบุตรหลานแบบตามใจมากเกินไป ไม่กำหนดภาระงาน ให้นักเรียนรับผิดชอบ

1.3 ด้านซื่อสัตย์สุจริต พบว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น บันทึกรักความดี ยกย่องชื่นชมผู้ที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ แต่การดำเนินการยังขาดความต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

1.4 ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า ครอบครัวของนักเรียนส่วนมากไม่มีเงินออม และนักเรียนไม่มีการออมเงินในโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับเงินจากผู้ปกครองเป็นรายวัน แล้วนำมาซื้อขนมรับประทานในแต่ละวันจนหมด ขาดการวางแผนการใช้จ่ายเงิน

1.5 ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมในส่วนของกิจกรรมทางศาสนาหรือการบริจาคและทำบุญแต่การรักษาสมบัติส่วนรวมยังต้องได้รับการพัฒนา นักเรียนส่วนมากทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวมตามคำสั่ง

2. ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร

2.1 ด้านทักษะกระบวนการคิด พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะกระบวนการคิด ไม่สามารถสรุปความรู้เองไม่ได้ ขาดทักษะในการสืบค้นหาความรู้แล้วมีการอ้างอิง มีความสามารถในการด้านการแปลความ ตีความต่ำ ขาดทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การตั้งคำถาม เพื่อนำไปสู่คำตอบที่ต้องการได้ อธิบายพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติได้ไม่สมเหตุสมผล ขาดทักษะในจำแนกประเภทโดยกำหนดเกณฑ์เองได้

2.2 ด้านมีวินัย พบว่า นักเรียนบางคนยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียน แต่งกายไม่ถูกระเบียบ ไม่เรียบร้อย สกปรก พุดจาไม่สุภาพ ไม่ตั้งใจเรียน ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทิ้งขยะในบริเวณโรงเรียนจนทำให้โรงเรียนสกปรก ไม่เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังเมื่อซื้อของหรือรับอาหาร

2.3 ด้านซื่อสัตย์สุจริต พบว่า นักเรียนบางคนยังไม่ปฏิบัติตามกฎกติกาของโรงเรียน ฝ่าฝืนระเบียบแนวปฏิบัติ เห็นแก่ตัวและไม่ยอมช่วยเหลือผู้อื่น ขอบกั้นแก่งผู้อื่น ไม่รับผิดชอบต่อทรัพย์สินสมบัติของทางโรงเรียน ขอบพุดโกหก ไม่ยอมรับผิดชอบเมื่อตนเองทำผิด

หาข้ออ้างเพื่อให้พ้นตัว นักเรียนบางคนยืมสิ่งของของเพื่อนแล้วไม่ยอมคืน

2.4 ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า นักเรียนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ซื้ของที่ไม่จำเป็น ไม่แบ่งเงินไว้สำหรับการออม ไม่ถนอมใช้สิ่งของอุปกรณ์การเรียน บางครั้งทะเลาะชกต่อยกันโดยไม่มีเหตุผลสมควร

2.5 ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนบางคนไม่มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความไม่เต็มใจ ต้องให้ครูเป็นผู้บอกก่อนจึงค่อยให้ความช่วยเหลือ เมื่อทำกิจกรรมใดๆ เพื่อส่วนรวมมักจะถามถึงสิ่งของตนแทน ขาดความเสียสละเพื่อส่วนรวม

3. กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดล โรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตาม จากการสังเกตการปฏิบัติของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการในการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 90.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากการปฏิบัติมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การเตรียมเอกสารสำหรับการเข้าอบรม มีการจัดบันทึก ไม่หลบเลี่ยงออกนอกห้องอบรม มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม เลิกอบรมตรงเวลา มีความสนใจขณะอบรม มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม มาถึงสถานที่อบรมก่อนเวลา เข้ารับการอบรมตรงเวลา ชักถามและแสดงความคิดเห็น

4. กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร มี 7 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมละครโรงเล็ก กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมโรงเรียนน้อยๆ กิจกรรมคนดีศรีโพนงาม กิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และกิจกรรมจิตอาสา ผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนปรากฏผล ดังนี้

4.1 การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม โดยผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ซึ่งทางโรงเรียนมอบหมาย ให้เป็นผู้นิเทศติดตาม พบว่า กิจกรรมทั้ง 7 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนได้ดีทุกด้าน ยกเว้นด้านทักษะกระบวนการคิด นักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่ดีเท่าที่ควร กิจกรรมละครโรงเล็ก และกิจกรรมวิเคราะห์ข่าว ควรได้รับการพัฒนาให้มากขึ้นเนื่องจากมีเวลาไม่มาก ทำให้นักเรียนขาดความรอบคอบก่อนการนำเสนอ หรือมีเวลาเตรียมตัวน้อยเกินไปทำให้การนำเสนอไม่ราบรื่น ครูที่ปรึกษากิจกรรมต้องกำกับดูแลและแนะนำให้นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบก่อนนำเสนอเนื้อหา และมีเวลาในการทำหุ่นและฝึกซ้อมก่อนการแสดงจริงมากขึ้น

4.2 จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม จำนวน 24 คน ด้านทักษะกระบวนการคิด ด้านมีวินัย ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียง และด้านมีจิตสาธารณะ โดยภาพรวม พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

สรุปผลรอบที่ 1 จากการประชุมครู ผู้ร่วมวิจัย เพื่อสรุปผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ในวงรอบที่ 1 พบว่า ยังมีบางประเด็นที่จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาคุณธรรมนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น คือ ด้านทักษะกระบวนการคิดในกิจกรรมละครโรงเล็ก นักเรียนมีเวลาในการทำหุ่นและการซ้อมการแสดงน้อยเกินไป กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว นักเรียนจำเป็นต้องฝึกการวิเคราะห์ข่าวให้ละเอียดและตรงประเด็นมากขึ้น เพราะบางครั้งนำเสนอข่าวไม่ตรงประเด็น ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงลงความเห็นว่าควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนด้านทักษะกระบวนการคิดอีกเป็นวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรมของวงรอบที่ 1 จำนวน 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมละครโรงเล็กและกิจกรรมวิเคราะห์ข่าว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะทำให้ให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิด ได้ฝึกทักษะการคิด ทักษะการจำแนก เปรียบเทียบ แยกแยะ การคิดเชิงเหตุผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสอดแทรกคุณธรรมความถูกต้องดีงาม และนำเสนอถ่ายทอดไปยังนักเรียนคนอื่น ๆ และเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงามให้งอกงามมากยิ่งขึ้น

ผลการดำเนินการในวงรอบที่ 2

1. สภาพและปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริตโรงเรียนบ้านโพนงาม

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

จากผลของจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต โรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ในวงรอบที่ 1 พบว่ายังมีบางกิจกรรมที่ต้องดำเนินการในวงรอบที่ 2 ที่ประชุมจึงมีมติร่วมกันว่า โดยใช้กิจกรรมของวงรอบที่ 1 จำนวน 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมละครโรงเล็กและกิจกรรมวิเคราะห์ข่าว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะทำให้ให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิด ได้ฝึกทักษะการคิด ทักษะการจำแนก เปรียบเทียบ แยกแยะ การคิดเชิงเหตุผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถสอดแทรกคุณธรรมความ

ถูกต้องดีงาม และนำเสนอถ่ายทอดไปยังนักเรียนคนอื่นๆ และเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน
โรงเรียนบ้านโพรงงาม โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2558 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558

2. แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต

โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action)

หลังจากมีการกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน วงรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2558 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558 รวมระยะเวลา 1 เดือน รายละเอียดของการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนดังนี้

2.1 กิจกรรมละครโรงเล็ก เป็นการปลูกฝังพัฒนาจิตใจของนักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม โดยให้นักเรียนที่อยู่ในชุมนุมกิจกรรมละครโรงเล็กต้องคิดวางแผนในการเลือกนิทานที่น่าสนใจ และสอดแทรกคติสอนใจ สมาชิกต้องช่วยกันเขียนบทละครเพื่อใช้ในการแสดง การออกแบบหุ่นมือตามตัวละครที่จะนำไปแสดง และฝึกซ้อมการแสดงให้มีความมั่นใจในการแสดง โดยในรอบนี้ให้นักเรียนวางแผนการทำงานให้ชัดเจนและฝึกซ้อมให้มากขึ้น เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2558 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558 ระหว่างเวลา 14.30 – 15.30 น. ของทุกวัน ผู้รับผิดชอบกิจกรรมละครโรงเล็ก คือ นางสาวอุษณีย์ คนขยัน โดยมอบหมายให้ครูทำหน้าที่ให้คำแนะนำชี้แนะนักเรียนในการดำเนินการทุกขั้นตอนและฝึกซ้อมการแสดงให้เรียบร้อย น่าสนใจ โดยจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน ดังตาราง 14

ตาราง 14 ปฏิทินการปฏิบัติงานกิจกรรมละครโรงเล็ก โรงเรียนบ้านโพรงงาม

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ	ผู้รับผิดชอบ
3 ส.ค. 2558	ประชุมคัดเลือกนิทาน	นางสาวอุษณีย์ คนขยัน
5 – 7 ส.ค. 2558	เขียนบทละคร	
10 – 14 ส.ค. 2558	ทำหุ่นมือ	
17 – 24 ส.ค. 2558	ฝึกซ้อมการแสดง	
25 ส.ค. 2558	แสดงจริง	
31 ส.ค. 2558	สรุปผลการจัดกิจกรรม	

2.2 กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว เป็นกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการคิด ทักษะการจำแนกเปรียบเทียบ แยกแยะ การคิดเชิงเหตุผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยแบ่งกลุ่มให้นักเรียนหาข่าวเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน วิเคราะห์ข่าวคอร์รัปชันและหาวิธีป้องกัน ให้แต่ละกลุ่มอ่านข่าวคอร์รัปชัน

โดยใช้เวลา ประมาณ 10 นาที สมาชิกกลุ่มระดมความคิด วิเคราะห์ข่าว และหาวิธีป้องกันโดย
นำเสนอหน้าเสาธงทุกวัน แต่ละกลุ่มเมื่อได้รับมอบหมายจะต้องนำข่าวและผลการวิเคราะห์นำเสนอ
ให้ครูที่ปรึกษาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะก่อน และฝึกซ้อมการนำเสนอก่อนนำเสนอจริงหน้าเสาธง

3. ผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต

โรงเรียนบ้านโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร

ชั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ในชั้นนี้เป็นการสังเกตและการติดตามผลการดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้าง
คุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม ในวงรอบที่ 2 ตั้งแต่ 3 สิงหาคม 2558 ถึงวันที่
31 สิงหาคม 2558 ซึ่งผลการสังเกตเป็นดังนี้

1. จากการสังเกตการทำกิจกรรมละครโรงเรียนเล็กเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม
2558 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558 ในวงรอบที่ 2 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการสอดแทรก
ข้อคิด คติธรรม ตามจุดเน้นของโรงเรียนสุจริต แฝงเข้าไปในเรื่อง จะทำให้ผู้ฟังซึมซับไปโดยไม่รู้ตัว
ทั้งยังสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินให้แก่ผู้ฟัง ฝึกผู้ฟังให้มีจินตนาการไปตามเรื่องที่ฟัง เป็นการ
กระตุ้นเร้าให้เด็กตระหนักถึงความสำคัญของความสุจริต มีวินัย มีความพอเพียงและมีจิตสาธารณะ
โดยใช้หุ่นมือและละครโรงเรียนเล็ก ประกอบกับการเล่านิทาน ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนตัดสินใจเลือก
นิทานหนึ่งเรื่อง กำหนดโครงเรื่อง ตัวละคร และแง่คิดที่ได้จากการเล่าเรื่อง ทำฉาก หุ่นมือและโรง
ละคร แล้วนำมาเล่าแสดงให้นักเรียนทั้งโรงเรียนได้ชมในช่วงเวลาคาบชุมนุม เป็นการปลูกฝัง
พัฒนาจิตใจของนักเรียนให้เป็นคนดี นักเรียนสามารถคิดวางแผนในการเลือกนิทานที่น่าสนใจ
สอดแทรกคติสอนใจ เขียนบทละครเพื่อใช้ในการแสดง การออกแบบหุ่นมือ และฝึกซ้อมการแสดงจน
มีความมั่นใจในการแสดง ทำให้นักเรียนที่เป็นผู้ฟังฟังพื่อใจมาก ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ดังนี้
“...กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ดีมาก เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนซึมซับเอา
คุณธรรมความดีงามมาไว้ในจิตใจโดยไม่รู้ตัว เมื่อนักเรียนได้ชมละครแล้วนักเรียนรู้จักปฏิบัติตัวดี
ขึ้น มีการนำเรื่องนิทานมาคุยกันหลังจากชมการแสดงจบแล้ว นักเรียนสนุกสนานและชอบกิจกรรม
นี้มาก อยากให้พี่ๆ จัดกิจกรรมนี้บ่อยๆ ...”

(ปิ่นแก้ว วังคะฮาด, สัมภาษณ์, 2558)

“...การมีปฏิทินการทำงานที่ชัดเจนทำให้นักเรียนวางแผนการทำงานได้ดี
การทำงานมีความเรียบร้อย เมื่อนักเรียนมีปัญหาสามารถปรึกษาครูได้ทันที และไม่เข้าใจสิ่งใดก็จะ
ซักถามจนเข้าใจ มีกระบวนการทำงานกลุ่มที่ดีและมีทักษะการคิดที่พัฒนาขึ้นมาก...”

(อุษณีย์ คนขยัน, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนชอบกิจกรรมนี้มาก มีการพูดคุยถึงเรื่องราวของนิทานอย่าง สนุกสนานและสนใจอยากเป็นผู้ร่วมแสดงด้วย นักเรียนสามารถอธิบายได้ว่าใครดี ใครไม่ดีอย่างไร ผลของการทำดีเป็นอย่างไร พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติ พฤติกรรมใดที่ควรหลีกเลี่ยง และนักเรียนมีความพยายามที่จะปฏิบัติแต่พฤติกรรมที่ดีมากขึ้น...”

(วุฒิชัย ไตรยวงศ์, สัมภาษณ์, 2558)

“...ดีใจที่หลานของตัวเองมีความประพฤติดีขึ้น รู้จักคิด รู้จักพูดในสิ่งที่ดี รู้ดี รู้ชั่ว เขากลับมาเล่าเรื่องที่โรงเรียนให้ฟัง และพยายามทำงานช่วยที่บ้านมากขึ้น ไม่ต้องคอยบอก เหมือนเมื่อก่อน...”

(สุทิน คนหาญ, สัมภาษณ์, 2558)

“...กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ดีมาก ทำให้นักเรียนตั้งใจเรียน มีความเข้าใจสังคม รู้ว่าสิ่งไหนควรปฏิบัติสิ่งไหนไม่ควรปฏิบัติ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น...”

(เจติยะ รัชอินทร์, สัมภาษณ์, 2558)

“...กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ดีมาก ส่งผลให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรับผิดชอบในการส่งงาน การใช้จ่ายอย่างประหยัด รวมถึงการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่มก็ทำให้นักเรียนมีความสามัคคียิ่งขึ้น...”

(สุรัตน์ สมวงศ์, สัมภาษณ์, 2558)

2. จากการสังเกตกิจกรรมวิเคราะห์ข่าว เป็นกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการคิด ทักษะ การจำแนก เปรียบเทียบ แยกแยะ การคิดเชิงเหตุผล คิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยแบ่งกลุ่มให้นักเรียนหาข่าวเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน วิเคราะห์ข่าวคอร์รัปชันและหาวิธีป้องกัน ให้แต่ละกลุ่มอ่าน ข่าวคอร์รัปชัน โดยใช้เวลา ประมาณ 10 นาที สมาชิกกลุ่มระดมความคิด วิเคราะห์ข่าว และหาวิธี ป้องกันโดยใช้นำเสนอหน้าเสาธง โดยให้นักเรียนนำเสนอครูที่ปรึกษาตรวจสอบ ให้ข้อคิดเห็นและ ฝึกนำเสนอข่าวก่อน ทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ข่าวได้ตรงประเด็น การนำเสนอมีความชัดเจน และสามารถวิเคราะห์แยกแยะข้อเท็จจริงและความคิดเห็นได้ดี นักเรียนคนอื่นๆ เข้าใจเนื้อความ ข่าว และสามารถบ่งชี้พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติและควรหลีกเลี่ยงได้ถูกต้องชัดเจน ดังตัวอย่าง การสัมภาษณ์ดังนี้

“...นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นได้ การนำเสนอดี น่าสนใจ รู้จักเลือกข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง นักเรียนมีความมั่นใจการวิเคราะห์ ข่าวมากขึ้น...”

(วุฒิชัย ไตรยวงศ์, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนที่เป็นผู้ฟังรู้จักแสดงความคิดเห็นต่อข่าวที่ได้ฟังอย่างมีเหตุผล มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้น นักเรียนกล้าที่แสดงความคิดเห็นของตนเองมากขึ้น ...”

(ไพรี ปัญญาบุตร, สัมภาษณ์, 2558)

“...นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น เมื่อผู้ใหญ่ถามสามารถตอบได้อย่างฉะฉาน ภูมิใจความมั่นใจ และมีพฤติกรรมด้านอื่นๆ ดีขึ้นมาก...

(ทองฝ่าย สุขศรี, สัมภาษณ์, 2558)

“...กิจกรรมวิเคราะห์ข่าวทำให้นักเรียนรู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น นำข้อคิดจากข่าวมาวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย เห็นประโยชน์และโทษของสิ่งที่ดีและไม่ดี ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมในเชิงบวกมากยิ่งขึ้น รู้จักประเมินการกระทำของตนเองและผู้อื่นว่าควรกระทำหรือไม่...”

(อุษณีย์ คนขยัน, สัมภาษณ์, 2558)

การนิเทศติดตามผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพหนองาม ภายใต้ โมเดลโรงเรียนสุจริต โดยการขยายกรอบระหว่างวันที่ 3 สิงหาคม 2558 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2558 ใช้กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน คือ กิจกรรมละครโรงเล็กและกิจกรรมวิเคราะห์ข่าวนับว่าเป็นกิจกรรมที่ดี ช่วยทำให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้ร่วมวิจัย ผู้วิจัยได้การสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพหนองาม ด้านทักษะ กระบวนการคิด ปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 15 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน
โรงเรียนบ้านโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

พฤติกรรม	ค่าสถิติ (N = 24)		การแปลความ
	\bar{x}	S.D.	
ด้านทักษะกระบวนการคิด			
1. แยกแยะพฤติกรรมที่ดี/ไม่ดีที่พบเห็นรอบตัว	4.55	0.51	มากที่สุด
2. ยกตัวอย่างบุคคลที่ทำดีในโรงเรียนหรือชุมชน และอธิบายความดีที่ปรากฏ	4.27	0.46	มาก
3. วิเคราะห์ประโยชน์ โทษที่ตนเอง โรงเรียน จะได้รับจากการปฏิบัติ/ไม่ปฏิบัติ พฤติกรรมที่ดีและไม่ดี ได้อย่างสมเหตุสมผล	4.45	0.51	มาก
4. กล่าวปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง	4.36	0.49	มาก
5. ตัดสินใจปฏิบัติ /ไม่ปฏิบัติ โดยยึดมั่นในความถูกต้อง	4.32	0.48	มาก
รวม	4.39	0.38	มาก

จากตาราง 15 ความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ด้านทักษะกระบวนการคิด ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ แยกแยะพฤติกรรมที่ดี/ไม่ดีที่พบเห็นรอบตัว วิเคราะห์ประโยชน์ โทษที่ตนเอง โรงเรียน จะได้รับจากการปฏิบัติ/ไม่ปฏิบัติ พฤติกรรมที่ดีและไม่ดี ได้อย่างสมเหตุสมผล กล่าวปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ตัดสินใจปฏิบัติ /ไม่ปฏิบัติ โดยยึดมั่นในความถูกต้อง ยกตัวอย่างบุคคลที่ทำดีในโรงเรียนหรือชุมชน และอธิบายความดีที่ปรากฏ

ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ในวงรอบที่ 2 จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่า กิจกรรมละครโรงเล็กและกิจกรรมวิเคราะห์ข่าวที่ทางโรงเรียนบ้านโพนงามดำเนินการนั้นเป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะกระบวนการคิดของนักเรียน และช่วยพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงามได้ดี ช่วยทำให้นักเรียนเกิดการ

ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน อยู่ในระดับมาก

การเปรียบเทียบผลสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม ในวงรอบที่ 1 กับ วงรอบที่ 2 ดังตาราง 16

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน วงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2

รายการประเมิน	วงรอบที่ 1		แปล ความหมาย	วงรอบที่ 2		แปล ความหมาย	ความ เปลี่ยนแปลง
	\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.		
ด้านทักษะกระบวนการคิด							
1. แยกแยะพฤติกรรมที่ดี/ ไม่ดีที่พบเห็นรอบตัว	4.14	0.35	มาก	4.55	0.51	มากที่สุด	0.41
2. ยกตัวอย่างบุคคลที่ทำดี ในโรงเรียนหรือชุมชน และ อธิบายความดีที่ปรากฏ	3.45	0.51	ปานกลาง	4.27	0.46	มาก	0.82
3. วิเคราะห์ประโยชน์ โทษ ที่ตนเอง โรงเรียน จะได้รับ จากการปฏิบัติ/ไม่ปฏิบัติ พฤติกรรมที่ดีและไม่ดี ได้ อย่างสมเหตุสมผล	3.64	0.49	มาก	4.45	0.51	มาก	0.91
4. กล้าปฏิเสธในสิ่งที่ไม่ ถูกต้อง	3.68	0.48	มาก	4.36	0.49	มาก	0.68
5. ตัดสินใจปฏิบัติ /ไม่ ปฏิบัติ โดยยึดมั่นในความ ถูกต้อง	3.59	0.50	มาก	4.32	0.48	มาก	0.73
รวมค่าเฉลี่ย	3.70	0.25	มาก	4.39	0.38	มาก	0.69

จากตาราง 16 จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม ด้านทักษะกระบวนการคิด ในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 โดยภาพรวม ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น

รายชื่อพบว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อ โดยมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น 0.69

สรุปผลการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต ผู้วิจัยขอเสนอเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพรงงาม จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหาการเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียน ซึ่งได้แก่ แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี 2558 และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับคุณธรรมนักเรียน และจากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต ตามทักษะและคุณลักษณะ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านทักษะกระบวนการคิด ด้านมีวินัย ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียงและด้านมีจิตสาธารณะ ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านทักษะกระบวนการคิด พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่สอนตามปกติ กิจกรรมการเรียนการสอนไม่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ไม่ได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปสู่อะไรอย่างจริงจัง การสอนเน้นเนื้อหาให้นักเรียนท่องจำ แบบทดสอบส่วนมากวัดผลระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ ส่วนแบบทดสอบที่วัดในระดับการนำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่ามีจำนวนน้อย นักเรียนบางคนขาดทักษะกระบวนการคิด ไม่สามารถสรุปความรู้เองไม่ได้ ขาดการอ้างอิง มีความสามารถในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่ำ ขาดทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่คำตอบที่ต้องการได้ อธิบายพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติได้ไม่สมเหตุสมผล ขาดทักษะในจำแนกประเภทโดยกำหนดเกณฑ์เองได้

1.2 ด้านมีวินัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็นญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งแก่ชราและมีฐานะยากจน บางครั้งไม่สามารถดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง นักเรียนบางคนยังไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียน แต่งกายไม่ถูกระเบียบ พุดจาไม่สุภาพ ไม่ตั้งใจเรียน ขาดความรับผิดชอบ ทิ้งขยะในบริเวณโรงเรียนจนทำให้โรงเรียนสกปรก

1.3 ด้านซื่อสัตย์ สุจริต พบว่า โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต เช่น บันทึกรักความดี ยกย่องชื่นชมผู้ที่มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ เช่น เก็บสิ่งของหายได้แล้วนำมาแจ้งคุณครู แต่การดำเนินการยังขาดความต่อเนื่อง ทำให้กิจกรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร นักเรียนบางคนยังไม่ปฏิบัติตามกฎ กติกาของสังคม ฝ่าฝืนระเบียบ แนวปฏิบัติ เห็นแก่ตัวและไม่ยอมช่วยเหลือผู้อื่นชอบกลั่นแกล้งผู้อื่น ไม่รับผิดชอบต่อทรัพย์สินสมบัติของทางโรงเรียน ไม่ยอมรับผิดชอบเมื่อตนเองทำผิด หาข้ออ้างเพื่อให้พ้นตัว

1.4 ด้านอยู่อย่างพอเพียง พบว่า ครอบครัวของนักเรียนส่วนมากไม่มีเงินออม และนักเรียนไม่มีการออมเงินในโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับเงินจากผู้ปกครองเป็นรายวัน แล้วนำมาซื้อขนมรับประทานในแต่ละวัน ขาดการวางแผนการใช้จ่ายเงิน นักเรียนใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ซื้อของที่ไม่น่าจำเป็น ไม่แบ่งเงินไว้สำหรับการออม ไม่ถนอมใช้สิ่งของอุปกรณ์การเรียน

1.5 ด้านมีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมในส่วนของกิจกรรมทางศาสนาหรือการบริจาคและทำบุญแต่การรักษาสมบัติส่วนรวมยังต้องได้รับการพัฒนา นักเรียนบางคนไม่มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความไม่เต็มใจ ต้องให้ครูเป็นผู้บอกก่อนจึงค่อยให้ความช่วยเหลือ เมื่อทำกิจกรรมใดๆ เพื่อส่วนรวมมักจะถามถึงสิ่งของตนแทน ขาดความเสียสละเพื่อส่วนรวม

2. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงามนั้นมี 2 แนวทาง ประกอบด้วย

2.1 แนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ผู้ร่วมวิจัยเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมในการอบรมเชิงปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก

2.2 การเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนมี 7 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมละครโรงเล็ก กิจกรรมปลูกผักสวนครัว กิจกรรมโรงเรียนน่ายุ่ กิจกรรมคนดีศรีโพนงาม กิจกรรมเด็กดีมีวินัย กิจกรรมวิเคราะห์ข่าว และกิจกรรมจิตอาสา จากการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ทั้ง 2 วงรอบ เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนได้จริง

3. ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจของเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. จากการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ในวงรอบที่ 1 กับวงรอบที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้น 0.69

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม ในวงรอบที่ 1 และการขยายระยะเวลาการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมนักเรียน ในวงรอบที่ 2 ทำให้นักเรียนโรงเรียนบ้านโพนงาม จำนวน 130 คน มีพฤติกรรมดีขึ้นเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครอง แสดงว่านักเรียนมีคุณธรรม ภายใต้โมเดลโรงเรียนสุจริต ตามทักษะและคุณลักษณะ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านทักษะกระบวนการคิด ด้านมีวินัย ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านอยู่อย่างพอเพียงและด้านมีจิตสาธารณะ